

Sygn. akt VIII U 1942/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 listopada 2016 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Jacek Chaciński

Starszy sekretarz sądowy Wioletta Wójtowicz

po rozpoznaniu w dniu 25 października 2016 roku w Lublinie

sprawy B. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek odwołania B. Ł.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 13 lipca 2015 roku znak (...)

I. **oddala odwołanie;**

II. **przyznaje z sum budżetowych Skarbu Państwa kasy Sądu Okręgowego w Lublinie radcy prawnemu W. Z. kwotę 180 złotych (sto osiemdziesiąt złotych) powiększoną o obowiązującą stawkę podatku od towarów i usług tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.**

Sygn. akt VII U 1942/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 lipca 2015 roku, Znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L., odmówił B. Ł. prawa do emerytury na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2013 roku, poz. 1440 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U z 1983 roku, Nr 8, poz. 43 ze zm.). W uzasadnieniu organ emerytalny wskazał, iż odmawia ustalenia prawa do emerytury z uwagi na to, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku nie udowodnił co najmniej 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (decyzja – k. 16 akta emerytalne ZUS).

Odwołanie od powyższej decyzji złożył B. Ł. wskazując,

iż według jego ustaleń posiada dłuższy staż pracy. Zwrócił się także o ponowne wyliczenie lat pracy w szczególnych warunkach (odwołanie – k. 2 akta sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania argumentując jak w treści zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie -

k. 3 - 4 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

B. Ł. urodzony (...), w dniu 19 czerwca 2015 roku złożył wniosek o emeryturę, z którego treści wynika, iż nie jest on członkiem otwartego funduszu emerytalnego (wniosek o emeryturę - k. 1 - 4 a.e).

Na podstawie dokumentów dołączonych do wniosku oraz uzyskanych w wyniku przeprowadzonego postępowania organ rentowy decyzją z dnia 16 października 2014 roku ustalił wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999 roku łączny okres podlegania ubezpieczeniom w wymiarze 30 lat, 1 miesiąca oraz 2 dni tj. 29 lat, 11 miesięcy i 25 dni okresów składkowych, oraz 1 miesiąc i 7 dni okresów nieskładkowych. Do stażu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zakład zaliczył ubezpieczonemu okres 2 lat i 20 dni wynikający z przedłożonego przez skarżącego świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach. W tym stanie rzeczy została wydana zaskarżona decyzja (decyzja – k. 16 a.e.).

W celu dokonania niezbędnych ustaleń Sąd dopuścił dowody z dokumentów znajdujących się w aktach ZUS, aktach osobowych wnioskodawcy (k. 39, 53 oraz 61 a.s.) oraz dowody osobowe w postaci zeznań wnioskodawcy B. Ł. (protokół – k. 96 a.s.) oraz świadków: W. C. (protokół – k. 94 v a.s.), J. G. (protokół – k. 95 a.s.), M. D. (protokół – k. 95 a.s.), K. E. (protokół – k. 95v. a.s.), L. S. (protokół – k. 95v. a.s.), K. J. (1) (protokół – k. 95v. a.s.), oraz E. K. (1) (protokół – k. 96 a.s.).

W okresie od 1 września 1968 roku do 31 sierpnia 1971 roku B. Ł. był zatrudniony w Zespole (...) w L.. Od dnia 15 września 1971 roku do 31 sierpnia 1984 roku ubezpieczony pracował w (...) Zakładach (...) w L., na stanowisku ślusarz – mechanik (akta osobowe – k. 53 a.s.). Na stanowisku tym do obowiązków wnioskodawcy należała m.in. naprawa i regeneracja części, czyszczenie, mycie części w ropie. Wykonywał regenerację siedzeń pasażerskich, drobne spawanie, podcinanie, dorabianie detali oraz naprawa filtrów. Czynności spawalnicze wykonywał bez uprawnień spawacza. Wnioskodawca ponadto polerował, szlifował aluminiowe części, w wydziale blacharni robił podstawy do pedałów, regenerował zamki. W tym okresie ubezpieczony wykonywał prace ślusarskie, pracował na tokarce, szlifował, konserwował wózki, wymieniał łożyska a przez pewien okres wykonywał również prace polerskie listew ozdobnych do autobusów. Dziennie spawał od 3 do 4 godzin (zeznania wnioskodawcy – k. 73 a.s., zeznania świadka W. C. – k. 94v. a.s., zeznania świadka J. G. – k. 95 a.s.)

W okresie od 3 września 1984 roku do 31 marca 1991 roku B. Ł. zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) w L. na stanowisku ślusarza w pełnym wymiarze czasu pracy (umowa o pracę – akta osobowe - k. 39 a.s.). Do czasu uzyskania uprawnień spawacza zajmował się cięciem rur, składaniem słupów oświetleniowych ulic i dróg, natomiast po skończonym kursie spawał przy słupach oświetleniowych oraz przy wentylacjach. Uprawnienia spawacza skarżący uzyskał 5 grudnia 1984 roku (książeczka spawacza – k. 93 a.s.). Wykonywał także detale do komory zasuw wodnych i ciepłowniczych, dopasowując do nich elementy z metalu (zeznania wnioskodawcy – k. 73 a.s., zeznania świadka K. J. (2) – k. 95v. a.s., zeznania świadka E. K. (2) – k. 96 a.s.).

Od dnia 2 kwietnia 1991 roku wnioskodawca został zatrudniony w Przedsiębiorstwie Produkcyjno – Usługowym (...) w L. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku montera instalacji sanitarnych. Kolejnymi umowami z dnia 30 czerwca 1992 roku oraz z 26 marca 1993 roku ponowiono zatrudnienie skarżącego w przedmiotowym zakładzie, zmieniony został jednak zakres obowiązków na „ślusarz – spawacz” oraz wymiar czasu pracy na jedną drugą etatu. Umowa o pracę z dnia 14 czerwca 1994 roku została zawarta celem wykonywania obowiązków na stanowisku „ślusarz - spawacz” w pełnym wymiarze czasu pracy – na pełen etat i wiązała strony do 31 grudnia 1995 r. (umowy o pracę – akta osobowe, k. 61 a.s.).

Praca skarżącego w wyżej wskazanym zakładzie polegała głównie na spawaniu, przy produkcji betonu i kostki. Wnioskodawca wykonywał regenerację maszyn do produkcji kostki i płytek chodnikowych, maszyny do wyrobów krawężników, ciał palnikiem arkusze blachy, ukosował. Wnioskodawca zajmował się pracami spawalniczymi przy grzejnikach, naprawą taśmociągów do mieszania pojemników z piaskiem i cementu, wymianą koszy w maszynach oraz naprawą wózków widłowych. B. Ł. poza spawaniem wykonywał niekiedy inne czynności, takie jak przygotowanie konstrukcji do spawania, wycinanie palnikiem gazowym m.in. blach na konstrukcje (zeznania wnioskodawcy – k. 73 a.s., zeznania świadka M. D. – k. 95 a.s., zeznania świadka K. E. – k. 95v. a.s., zeznania świadka L. S. – k. 95v. a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane dowody.

Sąd obdarzył wiarą zgromadzone w sprawie dowody nieosobowe w postaci dokumentów, znajdujące się w aktach organu rentowego, aktach osobowych wnioskodawcy oraz dokumentów złożonych do akt sprawy. Zostały one sporządzone przez uprawnione podmioty, nie noszą śladów podrobienia ani przerobienia. Ich treść nie była kwestionowana w toku postępowania przez żadną ze stron, nie budziły one również wątpliwości Sądu.

Przystępując do oceny dowodów osobowych należy stwierdzić, że przesłuchani w sprawie świadkowie to osoby obce dla wnioskodawcy, które również świadczyły pracę w spornych okresach we wskazanych zakładach pracy. Ich zeznania zostały odebrane w toku postępowania sądowego, po pouczeniu o odpowiedzialności za składanie fałszywych zeznań.

Przed wszystkim należy wskazać, iż zeznania świadków należy uznać co do zasady za wiarygodne, choć w niewielkim zakresie dochodziło do ich sprzeczności. Wątpliwości Sądu budziły określone w różny sposób godziny pracy wnioskodawcy w charakterze spawacza. Nie jest bowiem spójnym stwierdzenie przez wnioskodawcę, iż w (...) Zakładach (...) spawał dziennie od 3 do 4 godzin, oraz zeznania świadka odnośnie tego okresu, iż praca spawalnicza zajmowała wnioskodawcy około 6 godzin dziennie. W pozostałym zakresie Sąd dał wiarę zeznaniom świadków pracujących razem z wnioskodawcą. Przed wszystkim zeznania świadków potwierdziły, iż wnioskodawca zatrudniony w (...) Zakładach (...) w L. wykonywał nie tylko prace spawalnicze, lecz także szereg innych czynności, przede wszystkim prace ślusarskie, co znajduje potwierdzenie w dokumentach wskazujących charakter zatrudnienia B. Ł. na stanowisku "ślusarz - mechanik". Sąd nie kwestionuje faktu, iż B. Ł. świadczył we wskazanym okresie także pracę polegającą na spawaniu, jednak nie było to wówczas jego jedyne zajęcie, tym bardziej nie można uznać iż wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Sąd obdarzył wiarą jednobrzmiące zeznania świadków w zakresie rodzaju wykonywanych przez wnioskodawcę czynności w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w L. oraz w Przedsiębiorstwie Produkcyjno – Usługowym (...) w L.. Wskazani świadkowie dysponowali, niezbędnymi wiadomościami w zakresie charakteru czynności wykonywanych przez wnioskodawcę, jego obowiązków, warunków zatrudnienia i zasad organizacji pracy. Zeznania te były co do zasady spójne, logiczne oraz wzajemnie się uzupełniały. Mając powyższe na uwadze należało uznać za wiarygodne zeznania świadków oraz samego wnioskodawcy iż w wyżej wskazanym okresie zatrudnienia, w Przedsiębiorstwie (...) mimo zatrudnienia na stanowisku „ślusarza”, wykonywał on prace głównie spawalnicze.

W świetle powyższych ustaleń należało stwierdzić, że również zeznania skarżącego złożone w trybie art. 299 k.p.c., w powyższym zakresie zasługują na uwzględnienie. Sąd dał im wiarę w części w jakiej odnoszą się do czynności, którymi zajmował się wnioskodawca w Przedsiębiorstwie (...) w L. oraz w Przedsiębiorstwie Produkcyjno – Usługowym (...) w L.. Powyższe odpowiada zeznaniom świadków w tym zakresie, w sposób pośredni potwierdza to także książeczka spawacza.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy nie jest zasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r., póź. 1440 ze zm.), mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat. Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przepis art. 32 ust. 2 cytowanej ustawy stanowi, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (art. 32 ust. 4 ustawy).

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Według § 3 cytowanego rozporządzenia okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jednocześnie przepis § 1 ust. 2 rozporządzenia stanowi, że właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Sumując powyższe, aby nabyć prawo do emerytury B. Ł. musiał spełnić łącznie następujące przesłanki:

- 1) osiągnąć obniżony do 60 lat wiek emerytalny;
- 2) nie przystąpić do otwartego funduszu emerytalnego lub wnieść o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w tym funduszu,

za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;

3) na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnić:

)a co najmniej 15-letni okres wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz

)b staż pracy w wymiarze co najmniej 25 lat.

Jak ustalono, skarżący nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, ukończył obniżony do 60 lat wiek emerytalny i na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymował się co najmniej dwudziestopięcioletnim stażem pracy.

W rozpoznawanej sprawie sporne było spełnienie przez ubezpieczonego warunku piętnastoletniego okresu pracy w warunkach szczególnych. Powołując się na wykonywanie pracy w szczególnych warunkach, ubezpieczony zgodnie z ogólną zasadą rządzącą postępowaniem dowodowym (art. 232 k.p.c.) winien udowodnić, że do dnia 1 stycznia 1999 roku wykonywał przez co najmniej 15 lat taką pracę - wymienioną w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz.

43 ze zm.), a więc że faktycznie wykonywał pracę stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach na stanowisku uprawniającym

do przejścia na emeryturę w obniżonym wieku. Obowiązkowi temu ubezpieczony, w ocenie Sądu, nie sprostał.

Wskazać w tym miejscu należy, że prawo do emerytury w obniżonym wieku z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze jest uzasadnione szybszą utratą zdolności

do zarobkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Praca taka, świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też wykonująca ją osoba ma prawo

do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Prawo to stanowi przywilej

i odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 27 ustawy z 1998 r. o emeryturach

i rentach z FUS, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo (zob. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2011 roku, I UK 393/10, Lex nr 950426).

W tym miejscu należy podkreślić, że B. Ł. pracując

w (...) Zakładach (...) w L. na stanowisku mechanika, wykonywał szereg czynności do których należało spawanie jedynie częściowo. W sposób jednoznaczny czynności te wymieniane zarówno przez wnioskodawcę jak i świadków wskazywały na szeroki zakres obowiązków a samo spawanie nie odbywało się w sposób stały, w pełnym wymiarze czasu pracy.

Wykonywanie zatem pracy spawacza w Przedsiębiorstwie (...) w L. w okresie od 3 września 1984 r. do 31 marca 1991r. (6 lat 6 miesięcy i 29 dni oraz w Przedsiębiorstwie Produkcyjno – Usługowym (...) „ w okresach od 2 kwietnia 1991 r. do 30 czerwca 1992 r. i od 14 czerwca 1994 r. do 31 grudnia 1995 r. (2 lata 9 miesięcy i 17 dni) nie jest wystarczające do wykazania 15 letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych.

Bez znaczenia także pozostaje, podnoszona przez skarżącego oraz świadków okoliczności, że praca wykonywana była w trudnych i obciążających zdrowie warunkach. Samo subiektywne przekonanie ubezpieczonego, że jego praca z uwagi na uciążliwe warunki, w jakich była świadczona, może stanowić podstawę do przyznania mu uprawnień do emerytury w niższym od powszechnego wieku, nie znajduje uzasadnienia faktycznego i prawnego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 29 kwietnia 2014 roku, sygn. III AUa 1093/13). Z tych względów ocena charakteru pracy skarżącego, prezentowana przez niego, pozostaje więc w sferze jego dowolnej, ale nieuzasadnionej oceny, zamiast w sferze faktów. Należy podkreślić, że prawo do obniżenia wieku emerytalnego ma charakter wyjątku, wobec czego jego zakresu nie

można rozszerzać w drodze wykładni przepisów prawa, która musi być ścisła. Warunki pracy nie mogą być zatem szkodliwe w znaczeniu subiektywnym.

Sąd orzekający w sprawie pogląd powyższy w pełni podziela.

W konsekwencji Sąd uznał, że ubezpieczony nie posiada wymaganego okresu pracy w szczególnych warunkach. Ponieważ B. Ł. nie wykonywał przez okres co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych, zaskarżona decyzja zawierała prawidłowe rozstrzygnięcie, a w konsekwencji odwołanie od niej należało oddalić jako bezzasadne.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w wyroku.